

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Қодирзода Саидакбар Сангинмурод дар мавзуи «Масъалаҳои асосии вазъи ҳуқуқии миёнарави иттилоотӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон: таҳқиқоти сивилисти», барои дарёфти дараҷаи илми номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 5.5.3. Ҳуқуқи маданӣ; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ.

Аз матни мухтасари автореферати диссертатсия бармеояд, ки муайян намудани вазъи миёнарави иттилоотӣ яке аз масъалаҳои муҳими илми ҳуқуқи маданӣ, танзими фаъолияти операторони алоқаи мобилӣ ва интернет провайдерон мебошад.

Иттилоот на танҳо объекти муҳими рақобати иқтисодӣ, балки унсурҳои муҳими қобилияти ҳуқуқдорӣ, амалкунӣ ва волоияти ҳуқуқи инсон гардидааст. Ҳамзамон дастрасӣ ба он, истифодаи озоди иттилооти маҳфузшуда ва таъмини тавозуни байни ҳуқуқи иттилоот ва таъмини дахлнопазирии ҳаёти шахсӣ аҳамияти махсус пайдо карда, дар равобит бо ин нақши миёнарави иттилоотӣ муҳим арзёбӣ шудааст.

Аҳамияти мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он аст, ки дар қисми 2 моддаи 136 Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон иттилооти ҳифзшаванда ҳамчун объекти мустақили ҳуқуқи маданӣ эътироф шудааст.

Мувофиқи моддаи 163 ҳамин кодекс ҳамаи иттилоотҳо дар ҳолатҳои, ки қонунгузори кишвар пешбинӣ кардааст, метавонанд ҳамчун объекти мустақили ҳуқуқ ва уҳдадориҳои маданӣ бошанд. Иттилоот дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузорӣ ва дигар тартиби муқаррарнамудаи он маҳфуз карда мешавад. Масъалаҳои зикршуда ба вазъи ҳуқуқии миёнарави иттилоотӣ алоқамандӣ дошта, баъди қабул ва мавриди амал қарор гирифтани Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳқиқ шудаанд.

Илова бар ин, моддаи 1251 Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон хусусиятҳои масъулият барои риоя накардани ҳуқуқҳо ба моликияти зеҳнӣ дар шабакаи иттилоотию телекоммуникатсиониро муайян кардааст, ки ба таҳқиқоти илмию амалӣ ниёз доранд.

Мавзуи хизматрасониҳои миёнаравони иттилоотӣ маҳз иттилооти рақамӣ мебошад. Иттилооте, ки тавассути шабакаҳои иттилоотию коммуникатсионӣ миёнарав дар асоси ташаббус ё дар асоси дархости шахси манфиатдор мефиристад, қабул мекунад, нигоҳ медорад ва чиҳати мусоидат барои иштирок дар бозори иттилоотӣ хизмат мекунад.

Дар баробари ин, набудани асосҳои ҳуқуқии возеҳ ва кам будани таҳқиқоти илмӣ вобаста ба мавзуи мазкур, инчунин ҷанбаҳои марбут ба ин масъала боиси мушкилиҳои ҷиддӣ дар амал мегардад. Аз ҷумла, дар ҳалли баҳсҳое, ки миёни миёнаравони иттилоотӣ ва истифодабарандагони хизматрасониҳои интернетӣ ба миён меоянд. Хусусан, масъалаҳои марбут ба муносибати миёнаравони иттилоотӣ бо шахсоне, ки ҳуқуқи моликияти зеҳнӣро дар шабакаҳои иттилоотию телекоммуникатсионӣ соҳибанд, аз ҷумлаи масъалаҳои ҳассос ва баҳснок ба ҳисоб мераванд.

Барои ноил шудан ба ҳадафҳои таҳқиқот унвонҷуй вазифаҳои зерин гузоштааст:

- таҳлили мафҳум ва аломатҳои хосси миёнарави иттилоотӣ;
- таҳқиқи таносуби вазъи ҳуқуқии миёнарави иттилоотӣ ва дигар миёнаравҳо дар муомилоти маданӣ;
- таҳлили намудҳои миёнаравони иттилоотӣ;
- таҳлили қобилияти ҳуқуқдорӣ ва амалкунии миёнарави иттилоотӣ;
- таҳлили ҳуқуқ ва уҳдадориҳои субъективии миёнарави иттилоотӣ;
- омӯзиши хусусиятҳои ҷавобгарии ҳуқуқи маданияи миёнарави иттилоотӣ;

– таҳлил ва пешниҳодҳои ҳамаҷонибаи назариявӣ ва тавсияҳои ҷиҳати мукамалгардонии қонунгузорӣ дар соҳаи иқтисоди рақамӣ.

Бояд зикр намуд, ки унвонҷӯй вазифаҳои гузошташударо пурра иҷро кардааст, чунки дар нуқтаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшуда навоарӣ ва инъикоси шароити бозори хизматрасонии алоқаи барқӣ дар Тоҷикистон ҷой доранд.

Аз рӯйи мавзӯи зикршуда 7 мақолаи илмӣ ҷоп шудааст, ки ба таҳлили паҳлуҳои гуногуни вазъи ҳуқуқии миёнарави иттилоотӣ бахшида шудаанд. Аз ин теъдоди умумии мақолаҳои илмӣ, 4 мақола дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд. Ҳаҷми умумии мақолаҳои ҷопшуда зиёда аз 2, 3 ҷ. ҷ. мебошад.

Диссертатсия аз номгӯйи ихтисорот ва (ё) аломатҳои шартӣ, муқаддима, се боб, шаш зербоб, хулоса ва тавсияҳо, рӯйхати адабиёт ва рӯйхати интишороти унвонҷӯй аз рӯйи мавзӯи диссертатсия иборат буда, ҳаҷми умумияш 175 саҳифа мебошад.

Ҳамзамон дар таҳлилҳои унвонҷӯй як масъала пайдо шудааст, ки метавонанд мавриди муҳокима гардад. Масалан, теъдоди умумии операторони алоқаи мобилӣ ва интернет – провайдерон барои муайян намудани аҳамияти илмию ҳуқуқии интихоби мавзӯ чӣ аҳамият дорад?

Саволи гузошташуда, натиҷаҳои таҳқиқоти анҷомдодашуда арзиши илмии онро паст намекунад. Ҳар як асари илмӣ масъалаҳои баҳснок дорад. Ҳимояи диссертатсия низ дар шурои диссертатсионӣ тавассути саволу ҷавоб ва баҳсҳои илмӣ бояд анҷом дода шавад.

Ҳамин тавр, аз рӯйи матни автореферати рисолаи илмӣ хулоса намудан мумкин аст, ки диссертатсияи Қодирзода Саидакбар Сангинмурод дар мавзӯи “Масъалаҳои асосии вазъи ҳуқуқии миёнарави иттилоотӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: таҳқиқоти сивилистӣ”, барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои

ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5. 5. 3. Ҳуқуқи маданӣ; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалии хусусӣ ба талаботҳои бандҳои 31, 33, 34 ва 35 – и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, таҳти № 295) тасдиқ шудааст, мутобиқат дорад ва унвонҷуй арзандаи дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси интихобкардааш, мебошад.

МУҚАРРИЗ:

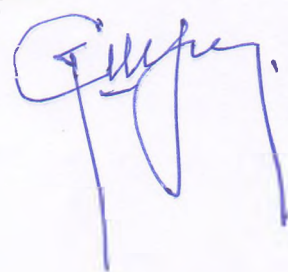
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
Сардори раёсати робитаҳои хориҷӣ,
байнипарламентӣ ва ташрифотии
Дастгоҳи Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Мақдамшозода Ф. А.

Имзои Мақдамшозода Фарҳод Абдурахмонро
тасдиқ мекунам:

Мудирӣ шуъбаи кадрҳо ва коргузори
махсуси Дастгоҳи Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Сафарзода Ф. С.
13.05.2026